

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Helyben: negyedévre 3 kor. — egész évre 12 kor.
Vidéken: negyedévre 5 kor. — egész évre 20 kor.

Felelős szerkesztő: Kiadó laptulajdonos
Rudnyánszky Gyula. László József.

Egyesszám ára 4 fillér.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Debrecen, Csapó-utca. — Telefon 275.

Beteg ember.

— július 22.

(gr.) Nem tudjuk, vannak-e még jó barátai, vagy csupán érdektársai vannak még Tisza grófnak. Jó barátai rokonérzésből, érdektársai pedig okosságából hívjanak össze mielőbb orvosi tanácskozást, mert Tisza István gróf határozottan *beteg ember*. Veszélyes önmagára, veszélyes mindenkire nézve, a ki a szekerére ül. Rohan neki vadúlva és bele fog hajtatni velők együtt az örvénybe.

Egész életén át kinálkozott a hatalom polcára. Azért ármánykodott, azért tülekedett. Hitt saját nagyrá termettségében, vérévé vált ez a szertelen vágyakozás. Mikor végre, régen, csunya eselszövésével, célt ért, akkor a hatalmat elvesztette. Hát ilyen önhitt embernek csakugyan bele lehet bolondulni az ilyen katasztrófabába.

Az alkotmányt veszedelembé sodorta, a nemzet jogait elárulta s mind ezt — hála a Mindenbatónak — szörnyű ügyetlenül cselekedte. Nem az sikerült, a mit ő akart, vagyis a nemzet leigázása, hanem inkább ő ébresztette fel az évtizedeken keresztül fássult közönybe merült magyarságot. Ez pedig szerencsés öntudatra ébredése után először is őt ebrudalta ki pártostól, pereputtyostól, mindenestől a politikai intéző hatalom csarnokaiból.

Őrült, magára és a nemzetre nézve közveszélyes őrült volt politikája, a míg kormányon volt, bukása után pedig a politikai őrülség kezd az ember őrülségévé átalakulni. Nem látta be saját tehetetlenségét, nem a kormányra való ügyetlenségét, de a nagy bukás után is azon van, hogy politikai tébolyának rögeszméjét valósítsa. Pártjával együtt megtagadja a törvénytelen kormányt, leplezetten azonban támogatja, cselekedeteit sugalmazza, sugbug vele, látogatja Fejérváry bárót és — cikkez.

Ezt a cikksorozatot kellene azzal a címmel ellátni, hogy „Egy őrült levelei.” Ma már annyira megy, hogy a felelős parlamenti kormányról azt bizonygatja, hogy — *nem tartozik felelősséggel*. Imé a VI. közleménynek erre vonatkozó része:

„Egy tekintet az 1848: IV. t. cikkre, meggyőzhet mindenkét arról, hogy az a felelősség, melyet az törvénybe iktat, **csakis** a jogi felelősség lehet. E törvény mindazon rendelkezései, melyek e felelős-

ség körét és tartalmát, a felelősségrevonás módját és következményeit állapítják meg, félreérthetetlenül **kizárólag csakis** a jogi felelősségre vonatkozhatnak. És a dolog természeténél fogva **nem is lehet** ez másképpen. Törvény, vagy bárminő más jogszabály csakis a jogi felelősséget statuálhatja. Így van ez mindenütt a kerek világban; bátran patenteset kérhetünk arra a felledezésre, hogy a többségre támaszkodó parlamenti kormányzatot törvény rendel el.

A jog és politika, jogszabály és politikai elv alapfogalmainak száználmas összefüggése ez.

A közjog nem ismer parlamentáris kormányt; politikai fogalom, szabad nemzetek politikai életének sarkalatos alapfogalma ez, mely — s ebben aztán nincs köztünk véleménykülönbség — az egész magyar nemzet politikai gondolkodásának egyik alapelvét képezi és sikeres magyar nemzeti politikának nélkülözhetetlen alap feltétele.

Ez intézmény forrása minden szabadságszerető nemzetnek azon jogos törekvésében rejlik, hogy a kormányzatra is biztosítsa befolyását, érvényesítésének és fenntartásának jogi eszközeit pedig a parlamentnek azon jogkörében rejlenek, melynél fogva **megtagadhatja az ujoncot és az adót**.

Az alkotmányos presszió ezen fegyvereivel érvényesítheti a parlament befolyását egy kormányzat, mint a törvényalkotás terén; ezeket szegyezheti a törvényhozás másik tényezőjének eltérő akarata ellen.

A Fejérváry-kormányt leszavazza a törvényhozás mindkét háza, nem törvényes kormány, ha tehát valakivel szemben élhet jogosan a törvényhozás az **adó és ujoncok** megtagadásának megtorlásával. Ez következne jogosan a Tisza gróf okoskodásából. Ő azonban másként gondolkozik, ha ugyan van valami nyoma az ép elméből folyó gondolkodásnak az ő következtetésében, a mely így hangzik:

„Feltétlenül helyénvaló e fegyverek alkalmazása a végrehajtó hatalom tulajdonságaival, törvénytelen eljárásával, a parlament jogai ellen intézett támadásaival szemben. Helyes és indokolt egy oly kormány eltávolítására is, melynek politikai programját, kormányzati cselekedeteit helyteleneknek, károsaknak tartja a képviselőház többsége. Ezenben olyan új kormányt, mely egyszerűen a kormányzat vitelére kéri az alkotmányos eszközöket, teljhatalomhoz van joga mindaddig, míg eltávolítására javaslatok, vagy cselekedetei nem szolgáltatnak okot.”

A mennyi szó, annyi valótlanság és agyalágyultság. A legutolsó érettségizett diáknak is gyerekmunka ennek

a sánta logikának a megcáfolása. Tisza gróf szerint elvégre is éppen csak a törvényes, a nemzet többségének bizalma alapján álló kormányval szembe szabad a megtorlás, az ellenállás. Ha pedig a korona tövénytelenességre szánja el magát, éppen csak az alkotmányos kormányt kell mellőzni és ex-lex-emberket állítani az ügyek élére. Ennek egyszerűen „teljhatalomhoz van joga.”

Hát a ki ilyesminek a leírására képes vetemedni, az beteg ember. Szerzőtessenek a lapok ideggyógyászokat arra az időre, a mely alatt folynak Tisza gróf cikkei. Az ő eszejárásának megítélése már nem a politikusok, hanem az orvosok hatáskörébe tartozik.

Politikai hírek.

— **Az államtitkárságok.** A jelenlegi kormány pártokon kívül állván, természetesen nem tölti be a politikai államtitkári állásokat; ennek következtében több minisztérium eddig teljesen államtitkár nélkül maradt, ami különösen a nagyobb ügykörrel bíró minisztériumokban a szolgálat rovása nélkül hosszabb ideig fenn nem tartható. Ugyanez volt a helyzet a kereskedelemügyi minisztériumban is, ahol az adminisztratív államtitkári állás már hosszabb idő óta nem volt betöltve. Minthogy pedig a szolgálat érdekei sürgősen követelik ennek az állásnak a betöltését, a kormány ez irányban megfelelően intézkedett.

— **Előléptetések a kereskedelmi minisztériumban.** Mint a Budapesti Tudósító értesül, ő Felsége adminisztratív államtitkárrá Vörös László kereskedelemügyi miniszter előterjesztésére Sztéryenyi József miniszteri tanácsost nevezte ki, kinek kinevezését a hivatalos lap holnapi száma fogja közölni. E kinevezésen kívül a kereskedelemügyi minisztériumban nagyobb mérvű előléptetés is történt, amennyiben a kereskedelemügyi miniszter az 1904. évi költségvetés alapján a hosszabb idő óta üresedésben hagyott állásokat betöltötte. E kinevezések a hivatalos lap egyik közelebbi számában fognak megjelenni.

A nagy válság.

— július 22.

A politikusok — már a kik itt vannak — tegnap teljesen a tegnapi belügyminiszteri megsemmisítő határozat hatása alatt állottak. Erről vitakoztak a koalíciós honatyák s megállapították, hogy a belügyminiszter határozata feltétlenül törvénytelen. Ugy vélik, hogy a fővárosi tanács ezért nem fog közgyűlést összehívni, hanem egyszerűen félre-

Gőzmosóda

Debrecen, Széchenyi-utca 42.

Telefon 323.

Gyűjtő-kocsi.

teszi a belügyminiszter leiratát a legközelebbi közgyűlésig. Csak Vázsonyi Vilmosnak vannak aggodalmai s nem bizik a fővárosi tanács hazafiás elszántságában.

Egyébként tegnap délben híre járt, hogy Kristóffy József belügyminiszter a mai napon Pestvármegye határozatát fogja megsemmisíteni és aztán sorra a többieket.

A „Pester Lloyd“ és „Az Ujság“ (mindkettő a szabadelvű párt bizalmatlanságának letéteményese) szösz szerint azonos közleményt hoz a német vezényszóráról és közli a vezényszavakat. Azt mondja a két kis bizalmatlan:

„A közös hadsereg vezényleti nyelve, mely az utolsó hónapok politikai harcaiban oly nagy szerepet vitt, vagy kilencven német szóból áll. Ezeknek jórésze nem is eredeti német szó, hanem a francia nyelvből származik.

Erlítésre méltó, hogy már évek óta az a törekvés, hogy a legtöbb vezényszót jelekkel, a kéz és kard mozdulataival pótolják. A gyakorlatok alkalmával már alig használtak oly vezényszót, mely a legénységnek van szánva. Ütközetben, tüzelés közben pedig a nagy zajban lehetetlen a vezényszók alkalmazása.“

A koalíció körében nagy a felháborodás. Ujságháboruból zavar keletkezett, de nem is esoda. Ugyanis az „Alkotmány“ minap a galíciai bevándorlásról írván a zsidókat — kivétel nélkül — a legmegalázóbb epitetumokkal illette. Vázsonyi Vilmos erre lapjában „A Polgár“ ban élesen válaszolt, kifejtve, hogy a vezérlőbizottságban megállapodtak abban, hogy a nemzeti küzdelem idejére minden társadalmi és felekezeti harcot abban hagynak. Nem érti tehát a szövetséges társ támadását. A néppárt hivatalos lapja tegnap ismét durván válaszolt, ami koalíciós körökben nagy visszatetszést keltett.

A királyné és a lantos.

Szól a királyné:

— Te vagy a lantos,
A kit egy ország híre ragad most?
Nos, rajta hát! Dalolj nekem,
A dal sikamlós, vig legyen,
A története: szerelem!

Csak áll a lantos, ajka néma,
Nem szület meg a poéma . . .
— Nem tudsz? Hogyan!
— Ne vedd zokon,

Szavaidon gondolkodom.
Hallani vágyod énekem
S a dal sikamlós, vig legyen,
Sikamlós, vig, min — hogyha szól —
Az érzék buja lábba forr
S az örök szép csak haldokol.

Lehet, tán éltem is szakad,
Főlséges szép király alak
De másnak is gondoltalak.

Virág hullás.

Való, hogy minden ifju érzés
Egy szép napon csak sirba vesz,
Rajongó, izzó ifju elménk
Hideg bölcsesség helye lesz.
Minden virágnak, mit tavasz bont
A nyárra el kell hulnia . . .
Tudóssá leszen Romeó
S mellett asszonyka Julia.

Zivuska Andor.

Budapestről táviratozza tudósítónk, hogy azon megsemmisítő rendeletről, a melyet Kristóffy József belügyminiszter a fővároshoz intézett, Beniczky alispán a következőképp nyilatkozott:

— Ez a megsemmisítés csak kísérlete a kormánynak. Még nem lehet éppen megállapítani a törvényteleniséget. A kormány kísérletezik, tapogat, puhatolódik, hogy milyen hatást kelt. Ha aztán látni fogja az eredményt, lehet, hogy követni fogja a többi megsemmisítés.

Utazás egy köszörülőkörül.

— július 22.

„Köszörüljük a kaszákat!“, ez a közbeszólás esett Apponyi Albert gróf mult vasárnap mondott, komáromi nagy beszéde alkalmával. Vajjon akad e a világon higgadtan gondolkodó ember, ki feltételezné, hogy józan ember ilyen má komolyan mondjon: vagy ki komolyan venné ezt a közbeszólást, ha nem józan elméjű ember mondotta? Lehet e az ilyen kiszólást jó lélekkel másnak tekinteni, mint, talán kissé helytelenül alkalmazott rossz élenek? És mint ilyenre felelhetett-e Apponyi másképpen, mint szintén félig élcelve, hogy a kasza nem ér fel a manlicher fegyverrel. Tiszteségesen és tárnyilagosan gondoskodó ember e kis incidensben mást nem láthat, mint egy teljesen ártatlan viccet. Másképp az osztrák sajtó! Hogy a „Neue Freie Presse“ és kisebb nagyobb konzorteszerei vezető helyen e sanyogból (mely még nem is csipett!) mekkora elefántot csinált, arról a becsületesen és egyenesen gondolkodó ujságolvasónak halvány sejtelse nincsen! A szegény rómaiak több mint kétezer év előtt nem kiálthatták nagyobb rémülettel az ő „Hannibal ante portas“ ukat, mint amennyi tettetett rémület és felháborodás zugott végig a derék, Ausztriát megmentő osztrák sajtón. Az ember szinte egy rengeteg, köszörült kaszaerdőt látott Magyarország felől villogni, melynek élén Apponyi mint főfödémagot már a wieni Burg felé tart. Apponyi nem utasította kellőképpen vissza a közbeszólót, sőt beszédjének lázító hangjával egyenesen ki-

hívta a rebellis interjekciót. Veszélyben forgott Wien, egész Ausztria, a „jó öreg császár“ és az egész dinasztia. „Végre megérkezett az idő, hogy az osztrák ezredek bevonuljanak a rebellisek országában rendet csinálni.“ stb stb. az osztrák sajtó egyszóval ugyancsak köszörülte esorbás elnökét a komáromi köszörülőkörön.

E hülyeségen nevetni lehetne, ha nem volna benne olyan átkozottul sok rendszer. Mert ne higgye ám senki, hogy az a sok ujságíró oda át mind tényleg olyan korlátolt és elhiszi azt a hajmeresztő olapotridát, amit összefirkantott. Nagyon jól tudják ők, hogy az egész kotyvalék nem egyéb, mint politikai bric á brac, mely garast sem ér, de azért kitűzött céluknak kitűnően megfelel. A jelen esetben például Apponyi igazán grandiózus és teljesen őszinte szónoklatának maritumába nem mertek belefogni, mert ez túlságosan kemény dió lett volna nekik. Ilyenkor rendszerint egy-egy mondatot sok kás kiragadni az egészből és ezt lényegéből, valódi értelméből kivetkőztetve olcsó kritikát gyakorolni. A jelen esetben egy szerencsétlen véletlen já szott a kezére a farizeus smokkknak egy elkottyantott közbeszólás formájában. Mit Apponyi mázsás érvei, mit magyar corpus juris, itt van a köszörülőkör, amelyen fenhetik a sárga fogakat, amelylyel beverik az osztrák és külföldi közvélemény fejét, ha másképpen be nem akarja venni a magyarokról rendszeresen terjesztett rebellismeseket. És az nekünk oly nagy bajunk, hogy a külföld rendszerint ily „köszörülőköröken“ indul a magyar viszonyok megítélésénél, amelyekkel az osztrák zsoldban álló sajtó jelöli neki az utat, mert hiszen oda künn, fájdalom, a mi nyelvünkön irt nagy, magyarlapunk meg nincsen. Ha pedig a külföldi lapok néha-néha vendégszeretben helyt is engednek hasábjaikon egy-egy magyar szellemben irt cikknek, ugyanabban is gyakran több a kár mint a haszon. Ezt láthatuk a mult héten Apponyinak a „Timesbe“ beirt cikkével. „Az ujságok királynője“ ugyan közölte azt a fényesen megirt cikket, de másnap oda állt és elferdítve a tényeket lecáfolta az előző nap közölt magyar cikket, magas elégedetlenséget fejezve ki a magyar viszonyok fölött. És ez ellen már nincsen appelláta, mert hiszen egy lap sem enged a saját hasábján önmaga ellen polemizálni és így a vége megint csak „köszörülőkör“ volt.

A kérő.

A szomszédasszonyok, irigykedő magántisztviselőnek, rossznévelű tanítónak már hetek óta suttogták maguk közt:

— Persze, Elvira megint menyasszony. Azt a „megint“ szót olyan gunyosan nyomták meg, olyan szivtelenül, hogy mindenki azonnal sejtette: milyen nagy szerencsétlenségnek a hirdetője ez az egy árva szó.

A pletykát Elvira saját édes anyja terjesztette olyan buzgón, a hogy csak az anyaszív képes rá, a mikor lánya boldogsága, lánya becsülete forog szóban. A színház tájkán is régóta tisztában volt mindenki Elvira dolgával. Esténként az öltözőben összegudgták fejüket a naivák és a szendék és megbeszélték az esetet.

— Mit is várna Elvira arra a gögös, szivtelen kamarásra? Az ugyan vissza nem jön többé! Bezzeg, most három éve mennyit alkalmatlankodott itt! Hogy árasztotta vírral, cukorkákkal a kis Elvirát! Hány-szor megvaosoráztatta még a barátját is! Aztán hirtelen elutazott . . .

— Rájött, hogy Elvira mást szeret?

— Ej, no, csak ráfogta.

— De hát a gyermek? Annak csak a kamarás ur az apja?

— Ó! De hisz ismeritek Elvirát. Olyan büszke, hogy meg mentgetni se próbálta magát a mikor a kamarás ur kételkedni kezdett. Inkább lemondott mindenről, még ő róla is, a büszke gavallérról és szegényét eltakarva, visszavonult.

Valóban igen ritka lélekerő lakozott Elvirában, a kis énekesnőben. Visszavonult a színpadról, a hol diadalokat aratott és csak

a gyermekének élt. A gyermek, kissé vézna, s padt, vérszegény fiúcska, nemcsak a kamarás ur keresztnevét viselte, hanem feltűnően hasonlított is rá. A ki egyszer látta Ajnácskeőy Ivánt, az előkelő, mindig kesztyűs kezű mindig illatos gavallért és megpillantotta a kis Ivánt, a ki most már tipegett a kertben, az udvarban, kétségtelenül ráírt az első szempillantásra, hogy itt a legelső vérrokonság forog fenn, s hogy soha apa oly biztos nem lehetett: vajjon fia-e ez a csemete vagy nem?

Elvira hónapról-hónapra mind nagyobb örömmel, nézte a kis Ivánt. Kipirult arccal tuláradó boldogsággal mondta sokszor:

— Nézd anyám, nézd! Épp olyan a járása, olyan a mozdulata. A szemeit épp úgy forgatja. Látod, a fejtartását — nem éppen úgy hajlja meg magát?

És titkon hozzátette, a mit az anyja már hangosan kimondott:

— Csak lássa a fiát a kamarás ur, csak egyszer lassú és tudom, hogy minden jóra fordul megint.

Ez a biztatás, ez éltette Elvirát két éven át. Kiheverte mérhetetlen bánatát. Az élet ismét követelte jogait s egy nap megint ott pompázott a színpadon, megszépülve s a rajngók, az udvarlók seregétől környezve!

— Mindenki jön, csak ő nem! — panaszkodott Elvira és váltig kereste tekintetével a pahlolyokban s a földszint első soraiban.

Az udvarlók közül egy jóra való fiatal ember, Komlóssy Tibor minden este hűségesen hazakisérte a leányt. Nem tágitott bármily hideg volt iránta Elvira. Ha a leány hideg volt, ő annál melegebben ölelgette csókolgatta a kis Ivánt. Voltaképpen azért kedvelte Elvira is, mert ez a derék ember

Hogy különbben az angol közvéleménynek mai nap oka van egy nemzet szabadságtörkévéire sanda szemmel nézni, azt meglehetősen természetesnek találjuk, ha Irországot és Transvált tartjuk szem előtt. És hogy a „Times” e közvélemény szöcsövének szegődött, azon nem csodálkozunk, ha visszagondolunk e világpolitikai konzekvenciájának lábilis voltára és ha figyelembe vesszük, hogy ma liberális unionisták orgnuma. De épen ezeknél fogva teljes tisztelettel szeretnék az angol közvéleménynek és a „Times”-nek mondani, hogy „hands off,” ha a mi legsajátosabb nemzeti ügyeinkről van szó.

Tollhegyen.

Karcolatok.

— július 22.

Szatmár gyöngye, Kristóffy Ernő egy kis próbára határozta el magát. Hirtelen megsemmisítette Budapest székes főváros törvényhatóságának határozatát abban a részében, amelylyel az önkéntesen beszolgáltatott adóknak az államkincstárba szállítását megtiltotta.

Egy kis próba az egész. Kiakarja a belügyi intéző szimatolni, hogy micsoda hatása lesz ennek az erélyeskedésnek a többi törvényhatóságokra.

Értesülni fog róla, mert bizonyos, hogy a nemzet mind erősebb és erősebb ütőkártyákat vág ki a kormány cselekedeteinek ellenében.

Lukács miniszter ur viszont, a ki tegnap békés hangokat pengetett a bécsi újságró előtt, meg fogja nekünk engedni, hogy nem tulságosan tisztelt kollegájának ezen cselekedete után mindenféle nyilatkozatát nem beszédnek, de pusztá lapatyolásnak tekintjük.

*

Rigó Ferenc meghalt. Hanem azért majd akad ember, aki ugyanazt sugja Fejérváry bárónak, a mit ő sugott volt Tisza grófnak.

*

folyvást dédelgette a kis csemetét. És komikusan megindító volt, a mikor így vallott szerelmét:

— Nem akarok én semmit, csak a kis Iván apja akarok lenni.

Elvira eleinte megijedt, majd nevetni próbált; később voltak napjai, a mikor sirva fakadt a becsületes, őszinte szavak halátára. És jóleső érzés dobogtatta szívét, valahányszor Komlóssy Tihor meglátogatta.

Az anyja már kezdett megbarátkozni a gondolattal.

— Elvégre is kéröd. Becsületes, derék kéröd. Igaz, hogy nem kamarás, nem is gazdag ember, csak újságszerkesztő, de jó neve van és tisztességes jövedelme. Ha feleségül mégy hozzá: minden lap magasztalni fog. Még igazgatóné is lehetsz, mert ez az ember társulatot szervez — és ki tudja még mire viszi!

A leány mélyen felsóhajtott és nem válaszolt.

— Ne szalaszd el. — Tartsd rezervában.

— Anyám! — méltatlankodott Elvira.

— Ej, hát ez az okosság. Sohase félj attól a „rezerva szótól. A ki egyszer már megjárta, mint te, édes drágaságom, az nem lehet eéggő óvatos és előrelátó.

Komlóssy Tihor aztán az egész évad alatt mint Elvira kísérője szerepelt. A kollegák gra uláltak neki, sokan irigyelték; mások mosolyogtak a naivságán, hogy megakarja menteni a szerencsétlen leányt, ki már anya. És a szomszédasszonyok, az irigykedő magántisztviselők és rossznyelvű tanítónék: az ablakok mellől vihogva, mosolyogva néztek, mint jön az ábrándos szerkesztő ur, boldogan, gyorsan, ép úgy, a hogy

Gyönyörű kis szóvirágot halásztunk ki az „Az Újság”-újságból. Azt írja, „a ki rombozni akar, a viharral is társul. És közben elfelejti, hogy a vihar nemcsak a vetést tépázza meg, de megtépi az utilaput is.”

Mintha inkább Tisza gróf, a derék lap patrónusára, a szelet vető, vihart arató nagy férfiura illenek a gyönyörűséges szóvirágocska. Ő keltett olyan vihart, a mely nem csak meg tépte az utilaput, hanem a gróf ur sarkára is kötötte!

NAPI HIREK.

Végh Gyula kormánybiztossága.

Lesz-e erőszak, vagy sem?

— július 22.

Egy debreceni lap tegnap reggel megjelent száma közli a hirt, hogy Debrecen város és Hajdúvármegye élére cs. és kir. kormánybiztosul Végh Gyula rendőrfőkapitányt szemelte ki a darabant kormány. A hir városszerte feltűnést keltett, bár sokan egy és több okoknál fogva képtelenségnek tartják azt, hogy Végh Gyula főkapitány vállalkoznék erre a diestelen szerepre, a mely több a hurokvetésnél.

Végh Gyula főkapitányt ez ügyben felkereste munkatársunk, ki előtt a következőkép nyilatkozott:

Azt kérdi tőlem, hogy mi igaz, a hirből hogy én tölteném be Debrecenben a cs. és kir. kormány biztosi székét? Hát kérem a hirnek alapja az, hogy kinevezett főtitkviselője Debrecen nek én vagyok, a kire a kormány számíthatna. Arra nézve nem nyilakozhatom, hogy a kormánynak mik a terve, annyit azonban mondhatok, hogy a kormánybiztosságra volt már prece dens Debrecenben.

Hiszen 1861-ben mikor az alkotmányt felfüggesztették Hanke főkapitány volt a

cs. és kir. kormánybiztos. Itt azonban nem sokra ment, bármily hatalom volt a kezében. Akkoriban történt, hogy az ev. ref. egyház valami nagy gyűlést tartott Debrecenben. Tisza Kálmán és Balogh Péter, az akkori püspök voltak a főemberei a gyűlésnek. Azonban valami oknál fogva a belügyminiszter nem engedte meg a gyűlés megtartását. Javában folyt mindennek dacára a vita, a mikor Hanke, a főkapitány és cs. és kir. kormánybiztos megjelent a gyűlésen és szólott:

Cs. és kir. kormánybiztosi hatatmanál fogva a gyűlést ezennel felfüggesztem és bezárom.

Ekkor tette Balogh Péter püspök azt a kijelentést:

— No hát én meg az Uristen nevében megnyitom.

Hát kérem — folytatta Végh Gyula főkapitány — nem tudom mi lesz, de cudar do'og lesz, annyi bizonyos. Többet ez ügyben nem mondhatok. Különben is én fürdőre megyek valahová, meg se mondom senkinek hogy hová, nehogy nekem részt tulajdonítsanak a törvénytelenségben.

— Mit gondol főkapitány ur kinevezik önt kormánybiztossá, — kérdezte tudósítónk.

— Lehetséges, — de én nem leszek idehaza. Különben egy észak-tengeri fürdőn töltöm a szünidőmet mert nagyon beteg vagyok.

Eddig tart Végh Gyula főkapitány nyilatkozata. Ebből ugyan nem értettük meg világosan, hogy szolgálászegődik e a darabantoknak, de mindenesetre tudunk annyit, hogy Fejérváryék a végső esetben számítanak rá. Tudjuk továbbá egész bizonyosan azt, hogy miként a multban, úgy a jelenben sem lehet semmire se menni Debrecenben a törvényes határokon tul.

—

három év előtt a blazirt kamarás jött, önézetesen és kímélt léptekkel

Elvirából egy nap kitört a becsületes őszinteség.

— Édes Tibor barátom! Ne ámitsa magát tovább. Lássá, én szeretem magát, de nem lehetek a neje.

— Ne tolytassa! Vagy még mindig őt szereti, őt, a ki szerencsétlenné tette, azt a szivtelen, azt a jellemtelent?!

— Tibor! — És élesen si'oltozott Elvira. — Ne bántsa őt, ne sértegesse. Gyermekeimnek apja ő és én mindent megbocsáttam neki.

— Mire vár? Mj a terve?

— Ő rá várok. Ő fogja eldönteni újra az életem sorsát. Tudja, miért nem jött eddig? Nem is volt id.haza. Külföldön járt — de tegnap megérkezett.

— Oly jól tudja? — Rágondolt folyvást?

— Itt lesz. Ő, érzem, hogy meglátogat. Csak olvassa a sikereimet — tudom, azonnal fölkeres, ma este játszom, új szerepem lesz.

— Magasztalni fogom! Az egekig emelem, Elvira! Hadd lássa, kit vesztett el a gögös ember.

— S ha újra megszeret, ha kibékít, ha — Ha megkéri kezét? és Komlóssy Tibor mosolygott.

— Gonyol? Csak lássa a fiát. Tudom, ha a kis Ivánt eléje vezetem: megölel engem is.

Az újságszerkesztő aznap kétségbeesve távozott. Es ez a kétségbeesés másnap fokozódott. A reggeli lapok tele voltak Elvira dicsőségével. A kérő ur elsietett imádottjához, de mily nagy volt a meglepetése, a mi-

kor a ház előtt számozatlan bérkocsit látott.

Benézett a kertajtón s majd leraskadt, a mint a verenda mélyében Elvirát pillantotta meg és mellette Ajnácskeő Ivánt!

Bement a házmesternéhez és ott várt, mi lesz?

A kamarás ur pedig tetszelegve hallgatta Elvira csevegését. A lány minden erejéből úgy tett, mintha leszámolt volna a sorsával. A gavallér széptevését megmosolyogta. Mást várt ő. Komoly szavakat és nem bókokat. A kis Iván ott játszott az udvaron egy virágágy mellett. Elvira egyszerű kétszer odaszólt:

— Iván! Ne bántsd a rózsát, megszurja ujjacskádat a tövis.

Vártá, hogy a kamarás ur odaszólitja a fiut. Tán maga megy oda hozzá... De meg se mozdult. A fiu éppenséggel nem érdekelte. Végre Elvira felugrott és ölbekapta a gyermekét: odahozta a verandára. Egyenesen a kamarás ur ölébe tette le.

— Nézze, milyen a fiam!

Ajnácskeő Iván kellemetlenül letetta a gyermekét a földre. Es leporolta a szépen kivasalt pepita nadrágját. Meg se csókolta, meg se szólította a fiucskát. Es nemsokára kegyesen bucsuzott is. A szomszédasszonyok hosszasan utána néztek a gummikerekű hintónak.

Aznap este Elvira nem lépett fel. Siró görcsök kínozták és egyre kiáltozta:

— Ő, a szivtelen! A gaz! Saját fiát nem ismerte meg!... Nincs más becsületes ember, csak maga — Tibor!

Prém József.

Debreceni pereg.

— július 22.

Egészséges a debreceni polgár eszejárása. Néha egy-egy erőteljes kifejezése vezércikkeket fölért világossággal hat.

Tegnap is olvassa, olvassa egyik polgártársunk a Kristóffy Ernő „megsemmisítő” rendeletét. Mások szörnyülködnek, a civis egyszerűen ennyit jegyez meg:

— Összel csip a légy!

A német tudósok itt mulatásakor történt volna ez az eset.

Két botanikus mutatkozott be egymásnak.

— 9 és 519! mondja az egyik.

— 13 és 603! így a másik.

A két tudós ugyanis a neve helyett egyszerűen az életrajzukat közlő Brockhaus-féle lexicon köteté és oldal számát nevezte meg.

Egyik jó borivó halt meg közelebb. Bizony a borok nagymérvű pusztítása vitte sirba.

Kiadták a gyászjelentését, azon pedig a következő gonosz sajtóhiba volt olvasható: „Béke boraira.”

Uj rend a debreceni telefon hálózatnál.

— július 22.

A fővárosban immár világhírűvé vált az ottani telefon új rendje, melynek pontosságát és célszerűségét a világ legnagyobb városai megbámulták és berendezését utánózták. A nagyváradi posta és táviráda hivatal is kidolgozott egy szabályrendeletet a fővárosi mintára, nagyon helyesen azon elv szem előtt tartásával, hogy minél hamarabb lehessen összeköttetést kapni. Ezt a rendeletet a régi gyakorlat teljesen negligálta, úgy hogy az igazgatóság jónak látta az új rend életbeléptetését különösen Debrecenben is, a hol a forgalom nap nap után növekedik. A szabályrendeletéről a következő értesítést boesájtotta ki:

A távbeszélésnél érvényben levő kezelési szabályok előírják, hogy a központ hívására az előfizetőnek, az előfizető hívására pedig a központnak nem kell visszacsengtetni. A gyakorlatban azonban ez nem így történt, mert a hívásra a központ is, meg az előfizető is mindég visszacsengtetett, a mely eljárás a kapcsolások minél előbb való létrehozását jelentékenyen hátráltatta. Ez a gyakorlatba átment rossz szokás azonban tovább nem tartható fenn. Értesitem ennél fogva a telefon előfizetőket, hogy a szabályokhoz való szigorú alkalmazkodás, valamint a folyton rohamosan emelkedő telefon forgalom gyors lebonyolítása céljából ezentúl a következő eljárás lép életbe.

1. Ha valaki távbeszélőn beszélni kíván és e célból a központhoz csengtetett, a hallgatókat a központi hivatal visszacsengtetésének bevárása nélkül azonnal a fülhöz emelje, mert a központ nem csengtet vissza hanem csak a központ szóval jelentkezik.

2. Előfizetőnek, ha a telefon készülékének a csengtetését hallja, nem kell visszacsengtetni, hanem egyszerűen füléhez illeszti a hallgatókat és beleszól a beszélő tölcsérbe.

Ezeken kívül az előfizetőknél — saját érdekükben a következő fontos kezelési eljárásra kívánom figyelmüket felhívni:

a) A hívó félnek a kapcsolási számot még a központ felhívása előtt ki kell keresni a névsorból.

b) A beszélgetés tartama alatt nem szabad csengtetni, mert ezt a központ lecsengtetésnek tekinti és az összeköttetést megszakítja.

c) Befejezett beszélgetés után le kell csengtetni, mert ha ez elmarad, a központi hivatal nem bontja szét az összeköttetést és így az összekapcsolt felek egyike sem lesz más által meghívható.

d) A hívott előfizető elmaradásáért, illetve nem jelentkezéséért a központ nem okolható.

e) Hosszas csengtetés hátrányos, mert — eltekintve attól, hogy a központban nem csengő ad jelt, hanem a jelzőábla esik le, mely — ha a berendezésben hiba nincs, — már az első csengtetésnél leesik, a kezelő a csengtetés közben nem jelentkezhetik.

— Debrecen város nagy kölcsöne.

A város tegnapi tanácsülésén Vecsey Imre főjegyző helyettes polgármester a város nagykölcsonéből való újabb folyósításra tett előterjesztést. A tanács elhatározta a folyósítást. Vecsey Imre előterjesztette jelentését, mely a 11 millió 300 koronát tevő nagykölcsonéből felvett 9 millió 738 ezer korona felhasználásáról szól. A tanács a jelentést tudomásul vette és az összes iratokat a konvertált kölcsönösszegek törlése végett kiadta a főügyésznek. Vecsey főjegyző előterjesztette ezután a főszámvevő kérelmét, hogy a kulturpalota, siktetnák, és ispotyályi iskola céljaira szükséges összegekre folyósítsasson a tanács a nagy kölcsönből újabb 562,000 koronát. Ezzel az összeggel a nagy kölcsönből 10 millió 300 ezer koronára lesz felvéve, s további felhasználásra kerek egy millió korona maradna. A tanács a folyósítást engedélyezte, miután a 562,000 koronára a számvevőségnek már sürgős szüksége van.

— Angolok Debrecenben. Jeleztük már, hogy a jövő hó 5 én miutegy 50 tagból álló angol társaság érkezik Debrecenbe, hogy a Hortobágyot megtekintse. A kirándulást rendezők tegnap kérelmet intéztek Debrecen város tanácsához, hogy a kiránduló angolokat a város lássa nagy vendégszeretettel. Szeretnék — írják a kérvényben — hogy a valami szép ünnepélyt is rendeznének a Hortobágyon, hogy az angol vendékek a debreceni népszokásokat tanulmányozhassák. Hogy a tanács teljesíti-e a kérelmet, az kérdés. Legközelebb foglalkozik a kérelemmel a tanács.

— Hollán Sándor kiténtetése. Mint értesülünk ő felsége a m. kir. póstatákarék-pénztár igazgatóját, Hollán Sándor miniszteri tanácsost kiűző szolgálati elismerésül a Szent István rend kiskeresztjével tüntette ki. Az erre vonatkozó legfelsőbb kézirat a hivatalos lap holnapi számában fog megjelenni.

— Szabó, a ki a darabantnak nem dolgozik. Egy bácskai újságban olvastuk a következő hirt: A mostani kormány egyik tagja évek óta Schaumburg Gyulánál, a kiváló izlésű szabadkai szabónál dolgoztatott. Még tavasszal is itt rendelt ruhákat, melyeket Schaumburg el is küldött az akkor még méltóságos urnak. Ma újabb megrendelést kapott Schaumburg Gyula a most már kegyelmes miniszter urtól. Két könnyű nyári ruhára van szüksége a miniszter urnak, melyeknek gyors elküldését kéri. Schaumburg Gyula szépen megköszönte a rendelést és

arra kérte a miniszter urat, hogy rendeljen másut ruhát, mert ő még pénzért sem hajlandó ruhát küldeni a Fejérváry-kormány egyik tagjának sem. Ha az összes hazafias magyar szabók így tennének, a miniszter urak itthol még ruhát sem kaphatnának... No, ez talán mégis csak sok lenne, mert mi nem kérünk az öreg Fejérváry, a cinege Lukács, no meg a többi kegyelmesek — Ádámkosztüméből...

— Püspök a korcsmázás ellen. A csanádi egyházmegye püspöki főhatósága átiratot intézett az egyházmegyéje területén levő törvényhatóságokhoz, amelyben sürgős intézkedéseket kér arra vonatkozólag, hogy serdületlen ifjak a koresmai táncmulatságokon részt ne vehessenek, mert a püspöki hatóságokhoz érkezett jelentések szerint elszomorító módon terjed különösen a németajku lakosság között a vallás iránti közömbösség és ezzel kapcsolatban az erkölcstelenség. Ezen elszomorító jelenségnek okát látja a püspöki hatóság az éretlen legényeknek az éjjeli táncmulatságokon való részvételében. Az alispánok ezen átirat folytán utasították a főbírákat és a községek elöljáróságait, hogy ezentul nagyobb gondot fordítsanak a nyilvános táncvígalmak tartása és azok engedélyezéséről szóló vármegyei szabályrendeletben foglalt rendelkezések szigorú betartására.

— Hanke Zoltán állapota. Az öngyilkosságot kísérelt Hanke Zoltán állapota javulóban van. Bár a golyó a tüdő jobb szárnyát lyukasztotta át és megsértette a mellhártyát, a kórházban való szakértő kezelés, gondos ápolás valószínűleg megmenti az életnek. Éjjente erősen csuklik, ami aggasztotta orvosait, ma már az is szünőfélben van. Megemlítjük, hogy a szerencsétlen ifju az öngyilkossági kísérelt előtt nagy hangosan mulatott cigányzene mellett a „Magyar Király” kávéházban. Látszott rajta az elkésredés. — Közszájon forog gyászos elhatározásának oka, de még mindig nem halljuk, hogy a rendőrség tolonkocsira ültette volna azt, aki miatt csaknem halálba kergette magát. Mert az ilyen hölgyek a rendőrség különös rokonszenvének örvendenek.

— Rigó Ferenc meghalt. Rigó Ferenc, a bihari kerület országos képviselője esütörtökön nyüvedi birtokán meghalt. Rigó délután befogatott és Balázs fiával elindult Biharra, hogy Lajos öcsesét, a ki ott református pap, meglátogassa. Alig hogy a hártár elkerülték, Rigó Ferenc hirtelen rosszul lett s ezzel a fölkiáltással: *Nagyon rosszul vagyok!* átkarolta a fiát. Visszafordultak, de mire Nyüvedre értek, már csak holtan szállították le Rigót a szekérről. Rigót szívvel érte.

Rigó Ferenc Gesztelyen, Zemplénmegyében született 1849-ben. A gimnáziumot Miskolcon, jogi tanulmányait 1873-ban Debrecenben fejezte be s ugyanekkor letette a bírói vizsgálatot. 1875-ben Bihar megyében többekkel együtt megteremtette a függetlenségi pártot. 1881-ben képviselőjelölt volt, de csak 1884-ben sikerült bejutnia a parlamentbe. 1887-ben a vármegyei gyűlésen heves összeütközése volt Tisza Kálmánnal s ekkor a választásokból kifolyólag három évre a politikai jogok elvesztésére ítélték. A bihari kerület ekkor helyette Lajos öcsesét küldte a képviselőházba, 1896-ban azonban újra őt választották meg. Azóta ő képviseli a kerületet, 1894 óta a debreceni függetlenségi párt

Lithion tartalmu!

A singléri

Lithion tartalmu!

— SZULTÁN-forrás

hugyoldó és hugyhajtó hatássu.

Könnyen emészthető. Szénsavdus. Gyógyviz és üdítő ital. Szakorvosok előkelő betegek, vesebajoknál emésztési és légzési szervek hurutainál páratlan sikerrel alkalmazzák illetve használják.

Magyarország legolcsóbb gyógy-és élvezeti vizeinek egyike. A SZULTÁN-forrás kivételősége. HOLENIA BÉLA, Eperjes

Kapható: Kontsek Gézánál Debrecen.

elnöke. Utóbbi parlamenti működésében legismertebb volt az az eset, amely 1903 őszén közte s Héderváry gróf, az ujonnan kinevezett miniszterelnök közt lefolyt. Azon az ülésen történt, melyen Héderváry bemutatkozott a Háznak. Haborgó és zavaros volt a kedv, egyik izgalom a másikat követte. Az általános zürzavar közepette a szélsőbalról egyszerre a miniszterelnök elé lépett Rigó Ferenc s a miniszterelnöknek a fülébe sugott valamit. Héderváry gróf arca egyszerrel ángyaborult. A következő pillanatban a képviselők egész áradata özönlött a miniszterelnök köré. Percekig tartott a kavargás, közben Apponyi Albert gróf elhagyta helyét, néhány szót váltott Héderváry gróffal, azután megint felsietett a dobogóra. Hogy mi történt, csak most lehetett megtudni az elnök szavaiból:

— A miniszterelnök ur, mondotta Apponyi gróf, mentelmi jogának megsértését jelentette be nálam. Rigó Ferenc képviselő ur ezt a kifejezést használta vele szemben: Mit keres itt az ur, ne provokáljon bennünket, menjen ki. Az ügyet ezzel a mentelmi bizottsághoz utasítom.

Azt mondják, hogy a kifejezés, melylyel az elnök Rigó szavait visszaadta, csak lényegesen szelidített reprodukálása volt annak, a mit a képviselő a miniszterelnöknek mondott. Másik ismert parlamenti szereplése volt az a hangos ásitás, mely Plósz akkori igazságügyminisztert oly zavarba hozta, hogy abbannagyta alig megkezdett beszédét.

Rigó Ferenczel a magyar képviselőháznak egyik legeretettebb alakja tűnik el. A régi szabású szélsőbaloldaliak közé tartozott, a kik külsőleg is szükségessé tartották pártállásukat a magyar viselettel jelezni. Mindenki ismerte Debrecenben a magyar ruhás, sarkantyus eszímás, pörge kalapos, vékonyra kifent bajuszu öreg urat, a ki peckesen lépdelt végig az utcákon, szuveren megvetéssel a lázasan futkáló idegen ruhájú budapestiek iránt.

Lehes szereplője volt a politikai mozgalmaknak s bár az orvosok figyelmeztették, hogy halálos veszedelem rá nézve minden izgalom s legjobb, ha otthon pihen, ő éppen a legviharosabb ülésekre sietett föl mindig a fővárosba, s kivette részét a parlamenti harcokból.

— **Az áruló Judás.** Ily címen adta ki nagypénteki beszédjét Jánosi Zoltán, a kiváló ev. ref. egyházi szónok és ösmert poeta. Az első és utómádsággal ellátott beszéd kitűnik lendületességével, vallásos és hazafias érzéseinek mélységével. — Aktuális vonatkozásai is élénk visszhangot keltenek az olvasóban. A 21 oldalra terjedő mű kapható Csáthy Ferenc könyvkereskedésében, ára 20 fillér.

— **Romlott hus a piacon.** A belügyminiszter nemrégiben adott ki rendeletet, hogy a hatóságok az élelmiszerek tisztasága fölött nagyobb ellenőrzést gyakoroljanak. E rendeletnek tegnap érvényt szerzett a debreceni rendőrség, a mikor is a Simonffy utcai huspicacon egész sereg romlott liba és kaesa húst talált. A romlott szárnyas hus nagy részét Dutka Györgyné árulta. A húst a rendőrség elkobozta és az árusítók ellen az eljárást megindította.

— **Tolvaj cseléd.** Cs. Nagy Eszter Weisz Mártonnál szolgált az Eötvös utcán. Sokáig nem volt panasz az Eszti cselédre, mert pontosan teljesítette a dolgát. Tegnapelőtt azonban lopásra vetemedett. Ellopva szolgálatadónájának értékes csipke neműt, a károsult Weiszné jelentést tett erről a rendőrségnek.

— **Egy kis fiu szerencsétlensége.** A gyermekek pajkoskodásának tegnap egy öt esztendő kis fiu esett áldozatul a Hatvan utcán. A Sz. Nagy Károly féle házban játszadozott több pajtásával Szegedi Lajos 5 éves fiúcska. A lépcsőkről csuszáltak le a földszintre. Szegedi Lajoska egyszerre csak elvesztette az egyensúlyt és oly szerencsét-

lenül bukott alá a magasból, hogy a bal karját eltörte. A kórházba szállították életveszélyes sérülésével, a hol Hatiray dr. vette ápolás alá.

— **Kutba zuhan ember.** A Boeska-téren lévő kuttisztogatásnál munkálkodott tegnap Kozma Sándor napszámos. Este felé járt az idő, mikor a munkát abba hagyták. Hirtelen eszébe jutott Kozmának, hogy a kutba felejtette a szerszámjait. Ezért a derekára kötelet kötöttek s úgy ereszkedett le a mélységbe. Mintegy 10—15 méternyire lehetett a talajtól, amikor a kötél elszakadt és Kozma összetört tagokkal érte a földet. — Azonnal mentésére siettek és sikerült is kivonszolni a mélységből. — A kórházba szállították.

— **Körtész vagy vincellér állást elfogad** Buska György Piac utca 29 sz. a.

— **LETZTER JÓZSEF** fényképészeti, festészeti és fényképnagyítási műterme Piac utca 44. dr. Ujfalu-sz. ház. Állandó fényképképzés a műterem kapubejárataánál levő kiállítóban.

— **Speciálista** férfi, fiu és gyermek szalmakalapokban Fekete Jakab férfi divatkereskedő Debrecen.

— **Az Arany Bika kávéházban minden este cigányzene.**

A színházi „csillagok.”

A „star“-okról, a színház egén tündöklő csillagokról érdekes sorokat ír a „Matin“-ban egy szellemes francia író.

— Kérdezzen meg — így véli — egy színházigazgatót, mit tart a starról és ő így fog felelni: — A „star“ a mi hivatásunk átka. Esténként ezeket kell neki fizetnünk és legalább ötven fellépést biztosítanunk részére. Mellette csak gyöngye tehetségű színészeket szabad szerződöttnünk, ha csak nem akarjuk őt színházunktól elriasztani.

A színészek felsőhajtának:

— A „star“ a mi művészetünk megölője. Imádnunk kell és más bálványunk nem lehet, mint ő. Mindent felfogat a darabban. Mindig azt kéri, hogy jelenése ne legyen hosszú, a prózát rosszul jegyzi meg és mindig a saját viceit és drámai effektusait hozza a színpadra, melyek hallatára a szegény igazgató haját tépi és könyeit ontja. Majd csupa olyan régi szerepekben akar fellépni, a melyekben valaha brillirozott.

A közönség így gondolkozik:

— A „star“ visszaé a mi türelmünkkel. Évekig ugyanazokat a mókákat, mozdulatokat kell végignéznünk, a melyekkel az első alkalommal meglepett bennünket. Sarah Bernhardt mellbeteg hangjait és orrfúvásait, Réjane asszony csengő kacagását a kimerültség élveztük. Más valamit, újabb szeretőnét látni és hallani, de mindig csak ezt a régit látjuk és halljuk.

Mégis, ha az évad végén az angolok vagy az amerikaiak a Rivieráról jönnek és néhány napot Párisban töltenek: csak egy neves színházi csillag vonzhatja őket a színházba, a kit éppen úgy meg kell látniok, mint a Louvre-t vagy az Eiffel-tornyot.

A színházi csillag egy kapós kiviteli cikk, kinek megjelenése fényben és ragyogásban felülmúlja a hercegnőket, a kiket olyan tiszteletben sehol nem részesítenek. Minden lépését megfigyelik és megbámulják, mint valami égi csodát. Ha Sarah Bernhardt a vasúti perronra lép, két festője, Clarin és Louise Abbema okvetlenül mellette var. A nehéz művészetet; egy hatalmas csokrot mint kell kezében tartani, a legnagyobb tökéletességre vitte.

Majd szerelmes, odaadó pillantást vet rájuk, majd tekintete a gondos anyára emlékeztet. Egyszer olyan szenvedelmes, mint Tosca az első felvonásban, majd szeretetreméltó, mint Cyprienne. Folytonosan nevet és szeméit gyönyörködve legelteti a köréje se-

reglő embereken. Ugy tesz, mintha mindenki ismerné; ha szükséges lenne, minden kocsiszitót a nevére szólítana. Az újságírók körülrajongják és a diva a legtermészetesebb hangján mondja nekik:

— Imádom Angliát és Amerikát, de mindenekelőtt Franciaországot. Nemsokára visszajövök, aztán újból elutazom. A Kaméliás hölgyet játszom Távollétemben a társulatom is a Kaméliás hölgyet adja, de, ha visszajövök én adom a címszerepet.

— Leányomat magammal visszem. Eljének boldogul uraim! — így utazik el Réjane asszony Minden izében háziasszony, a ki nem törődik a színészekkel, írakkal. Legfeljebb ha udvariasan azt mondja az utóbbinak:

— Azt hiszem, legjobb volna, ha darabjának ezt a címet adná . . .

Guítry nagyon ritkán utazik, s akkor is csak Normandiába megy üdülni. Nemrégben Madame Le Bargy Londoba utazott, hogy ott egy angol nyelvre fordított francia darabban lépjen fel. Elutazása csodálatos volt. Férje sápadtan szaladgált ide-oda a perronon és folyton azt mormogta:

— Nagyon nehéz dolog. Nagyon türelmetlen vagyok. Hogyan fog ez a nehéz vállalkozás sikerülni?

Bargy barátaihoz és barátaihoz így szólt:

— Ne, hagyjatok el! Van egy indillikus házaszkám kerttel együtt, oda akarunk költözni. Félelmem oly nagy, hogy képes volnék az első fellépés elől menekülni. Az angol nyelvet alaposan ismerem. Lefordítottam Shelley művét. De . . .

— És a barátok csodálattal ismételték:

— Lefordította Shelleyt.

— És több vasúti hivatalnok ismételte a perronon:

— Az a kis hölgy, a ki most a kupéba lép, lefordította Shelleyt.

— És a férj biztosított egy ismerős újságírót:

— Nőm lefordította Shelleyt.

Abban a szempillantásban, midőn a vonat mozgásba jön, egy hosszú, sovány ember kétségbeesett arckifejezéssel rohant a perronra. Ő a szerzője a darabnak, a melyben Le Bargy asszony fellép. Hatalmas rózsacsokor van a kezében és csak annyi ideje van, hogy egy flegmatikus angolnak, a ki az utolsó kocsi ablakán kitekint, az ölébe dobja.

— Adja ezt a csokort Le Bargy asszonynak.

— Ki az?

— Az a hölgy, a ki Shelleyt lefordította.

— Vagy úgy? Értem . . .

TAVIRATOK.

Rigó Ferencet elégetik.

Nagyvárad, jul. 21. Rigó Ferenc országos képviselő végrendeletét ma bontották fel. Rigó ebben meghagyja, hogy holttestét égessék el. A család a halott kérelmét teljesíti és ezért még az éjjel Gothába szállítják a holttestet, a hol elhamvasztják.

Az orosz forradalom.

Libau, jul. 21. A minapi zavarások miatt a kikötőben 137 tengerészt tartóztattak le.

Pétervár, jul. 21. A kronstadti haditörvényszék 21 matrózt, a kik egy tisztet bántalmazó társukat a fogságból kiszabadították, halálra ítélte.

Pétervár, jul. 21. Libauból érkező jelentés szerint az egész helyőrség felázadt. A katonai parancsnokság bünbocsánatot ígért a lázadóknak az esetre, ha a főcinkosokat elárulják.

Pétervár, jul. 21. Az utászkatonák a táborban főparancsnokuk ellen bombamerényletet követtek el. A főparancsnok halálosan megsebesült.

A béketárgyalások.

Seattle, jul. 21. Báró Komura, kit Japán küldött ki a béketárgyalásokra, a „Minnesota“ nevű gőzösön ideérkezett. A bárót partraszállásakor a városi hatóság hivatalosan üdvözölte, a japán konzul pedig számos chifre-táviratot adott át neki.

Összetört vasuti kocsik.

Lindau, jul. 21. Oberreitnauban tolatás közben az egyik darabosat szállító tehervonat 14 kocsija elszabadult. A gyorsan gördülő kocsikat nem lehetett megállítani. Kilenc kocsi a kikötő állomásnál hever romokban.

A napszurás áldozatai.

New-York, jul. 21. Itt a rettentő hőségben ismét 100 ember halt meg. A lakosság mind máshová menekül a hőség elől.

A cár találkája.

Páris, jul. 21. Pétervári távirat szerint a cár a Sackenlag nevű jachtján négy napos utra indult. Azt hiszik, hogy a cár a svéd Violentben találkozni fog Vilmos német császárral.

Balkán dolgok.

Konstantinápoly, július 21. Ma volt a konstantinápoly-konstanzi kábel ünnepies megnyitása. Az új vezeték használata avval kezdődött, hogy szives táviratot változtattam meg a konstantinápolyi, berlini és bukaresti táviró igazgatóval.

Konstantinápoly, július 21. A krétai felkelés mindinkább elharapózik. A therissosi felkelők elhatározták, hogy három kiküldöttet menesztenek Athénba.

Konstantinápoly, július 21. Albánia északnyugati részében, az üszkübi vilajetben nagy az izgatottság a keresztény lakosság körében. Az izgalom oka az az eddig meg nem erősített híresztelés, hogy a három év óta Kis-Azsiába száműzöttek kegyelmet kapnak és hogy különböző törzsek avval állottak elő, hogy Namidie néven több ezredet alakítsanak. — Eddig még nem támadták meg a keresztényeket. Az idegen hatalmak konzuljai, a polgári ügyvivők és az idegen hatalmak nagykövetei megtették a szükséges lépéseket.

Konstantinápoly, július 21. Rezava mellett Tikrestől 7 kilométernyire délre (Szaloni vilajet) a török katonaság megütöközt egy bolgár bandával. A banda Zachariba vezetése alatt állott. A banda 8 tagja elesett, 9 pedig fogságba jutott. A török csapatoknak egy tisztje és két közlegénye esett el, egy pedig megsebesült. A falusi lelkészt, ki a bandát elárulta, a komitacsik megölték. 18 ház melléképületestől lögett. A harc közben hír szerint 300 bombát szórt el a banda.

Budapesti gabonatözsde.

(Déli zárlat.)

Budapest, július 21.

Buzakinál mérsékelt, vételkedv javult. Szilárd irányzat mellett 32,000 métermázsakerült forgalomba, 10—15 fillérrel drágább áron. Egyéb gabonanemek változatlanok. Idő: szép

Buza októberre	15.74—76.
„ 1906. áprilisre	16.30—82.
Rozs októberre	12.82—84.
Zab októberre	11.54—56.
Tengeri júliusra	15.40—42.
„ 1906. júliusra	10.90—92.
Repce augusztusra	24.40—60.

Törvénytörvény.

§ **Politika a kávéházban.** Az izgatott politikai dolgokról most sok esik a kávéházat törzsszabalknál. A Király kávéház egy törzsszabalknál július 17-én furcsa keletlenesség érte Koch Arturt, aki január 26-án Hieronymire szavazott. Koch azt találta mondani, hogy a nemzet meg fogja bánni rövid idő atatt, hogy ellenzéki többséget küldött a Hazba.

— Dehogy bánja! Most kezdődik majd csak az igazi nemzeti felindülés. Magyarország nagy lesz és hatalmas! Ezt a választ adta Koch szavaira Erdős Richárd bankhivatalnok.

— Eh, nektek csak a szátok jár. Az ellenzék sokat beszél és nem cselekszik semmit. A nemzetiszinü madzagért kész a forradalomba kergetni az országot.

Valamennyien felzudultak ezen ostoba kijelentésre:

— Szégyeld magad, hogy így mersz beezülni a magyar nemzeti kívánságokról!

Ezután az egész asztaltársaság egyet értelműen kijelentette, hogy Kochot — hazafiatlan viselkedése miatt kirekeszti tagjai sorától. Koch, mikor megtudta ezt szörnyű haragra fakadt.

— Marhák vagytok valamennyien — mondta barátainak, akik kamatostól visszaidták a sértést Kochnak. A dologból becsületértési pör lett, melynek tegnap lett volna a tárgyalása. Miután több tanu nem jelent meg, a bíró elnapolta a tárgyalást.

Egy örült kézírata.

Írta: Dickens Károly. 2.

De megálljunk. Ha tudák volna, megkímélik-e vajjon a leány? Egy testvér boldogsága a sógor aranyával szemben könnyű pehely, a melyet a levegőbe fúvok! . . .

De minden fortélyosságom mellett is egy dologban csak danc. Ha nem lettem volna örült, mert bár mi örültek eléggé élesesűek vagyunk, néha megzavara odunk, tudhattam volna, hogy a leány inkább kiterítve feküdt volna egy sötét ólomkoporsóban, hidegen és mereven, semhogy mintegy ingyelt asszony pazar, fényes házamba lépjen. Tudhattam volna, hogy szive annál a fekete szemű fiunál volt, a kinek nevét egy ízben álmában hallottam susogni öle, és hogy őt fölaldozzák, hogy megszabadítsa a szegénységtől fehér hajú öreg atyját és nagyralátó bátyjait. Semmiféle alakra vagy arera nem emlékszem már, de tudom, hogy szép volt a leány. Tudom, hogy az volt, mert szép holdvilágos éjszakákon, ha fölriadok álmomból és körülöttem minden csöndes, látom őt, a mint némán és mozdulatlanul áll cellám egyik sarkában; gyöngé, lesorvadt alak, hosszú fekete hajjal, a mely leomlik a vállára a melyet nem földi szél lenget; szeme rám szegeződik mereven, se nem mozdul, se le nem csukódik. Csitt! Szívemben megdermed minden véresöpp, a mikor ezt leírom; arca nagyon sáppadt, szemei üvegesek; de azért rája ismerek. És ez az alak egyet se mozdul, nem ráncolja homlokát, nem vonja félre száját, mint a többiek, a kik néha benépesítik ezt a helyet; de nekem úgy rémlik, hogy sokkalta borzasztóbb, mint azok a lelkek, a kik sok évvel az előtt kísérettek, — mert azor frissen kelt ki a sírjából, — és szakasztott olyan, mint a holttem.

Ma dncem egy esztendeig látam ezt az arcot egyre sípadiabbá válni; majdnem egy évig láttam atkos könnyeket peregni bánatos

képén és sohasem tudtam az okát. Végre mégis kitaláltam. Nem sokáig rejtegetheték előttem. A leány sohasem s eretett engem és én sohasem is hittem, hogy szeret; megvetette gazdaságomat és gyűlölte a fényt, a mely őt körülvette. Én nem ezt vártam. Más szeretett. Ez sohasem jutott eszembe. Különös érzések szálltak meg és gondolataim valami titokzatos hatalom kényszerre alatt szüntelenül keringtek terogtak agyvelőmben. Nem gyűlöltem a nőt, habár gyűlöltem is a fiút, a ki után még mindig sirt. Sajnáltam igen, sajnáltam nyomoruságos életéért, a melyre szivtelen és önző családja kárhóztatta. Tudtam, hogy napjai meg vannak számlálva de az a gondolat, hogy halála előtt életet adhat valami szerencsétlen lénynak, a ki arravan teremtve, hogy az örültséget átszármatassa ivadékaiba, megérlette szándékomat. Föltettem magamban, hogy megölöm.

Heteken át gondolkodtam a méregről- aztán vízbefojtásról meg tüzháláról. Győ, lyörü látvány lett volna a nagy ház lánokban, a mint az örült felesége porrá, hamuvá ég el. S milyen tréfa lett volna: nagy jutalmat kitűzni és valami épeszü embert lobálózva látni a szélben olyan tettört a mit sohasem követett el, és mindez egy örült ember fufangja miatt. Sokszor gondoltam erre, de végre letettem róla. Oh, micsoda élvezet volt nap-nap mellett a beretvát fenni, az éles pengét tapogatni s elgondolni, mily tátongó sebet nyitana az a vékony, villogó penge!

Végre azok a rossz lelkek, a kik régebben oly sűrűn látogattak meg, fülemben sugták, hogy itt az ideje s nyomták a meztelen beretvát. Erősen megmarkoltam. szép esendesen leszálltam az ágyról és alvó feleségem fölé hajoltam. Két keze az arcát takarta, én fölemeltem, mire gépiesen a keblére hanyatlottak. . . . Bizonyosan sirt, mert a könyeknek nyomai arcán voltak még. Vonszai nyugodtak és békések voltak; és a mikor ránéztem, csöndes mosoly ragyogott fel a halovány arcon. Kezemet gyöngöden a vállára tettem. Megborzadt — de mintha csak álmodott volna. Megint fölébe hajoltam. Felsikoltott és fölébredt.

Egy kézmozdulat és többé se szó, se hang nem szaladt ki a torkán. De megijedtem és visszahököltem. Szeme az enyémbe kapcsolódott. Nem tudom, hogy mire véljem, de szemei megfélemlítettek és bátorlanná tettek; megbénított a nézésük. Leszállt az ágyról, szeme szüntelenül és mereven rajtam függött. Reszkettem: a beretva kezemben volt, de nem tudtam megmozdulni. Az ajtó felé tartott. A mikor a közelébe ért, megfordult és levette rólam a szemét. A varázs megvolt törve. Odarohantam hozzá s megragadtam a karját. Hangosan sikoltozni kezdett és lerogyott a földre. Most küzdelem nélkül megölhettem volna, de már az egész ház talpon volt. A beretvát visszatettem a helyére a fiókba. Kitértam az ajtót és hangosan kiabáltam segítségért. . . .

Bejöttek, fölemelték, ágyára fektették. Órák hosszat hevert eszméletlenül és a mikor visszaköltözött beléje az élet, visszanyerte a látását, szavát, az esze elmaradt tőle és magánkívül dühöngött és őrzöngött.

(Folyt. köv.)

Feltűnést kelt!!!

18 k. helyett csak 7 kor.

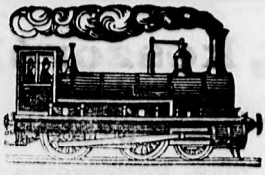

Pompás metoronir-Gloria-ezüst óra. 3 erős fedéllel, ugró borítékkal, gazdagon véve, pompásan jár. 3 évi jót állás mellett, utánvétellel csak

7 korona.

Uhrenf. J. König.

Wien, VII. Westbahnes r. 36/72.

MAGYAR állam vasutak menetrendje

1905. május hó 1-től.

Debrecenből indul:		óra	perc
Budapest felé (gyorsvonat) —	d. u.	4	46
Budapest felé (gyorsvonat) —	reggel.	8	57
Budapest — Nagyvárad felé —	d. u.	8	30
Budapest — Nagyvárad felé —	este	10	25
Szatmár — M.-Sziget felé —	d. u.	4	—
Csak Szatmárig (gyorsvonat)	d. u.	6	55
Csak Szatmárig teher v. sz. sz.	este	8	24
Szatmár—M.-Sziget f. (gyorsv.)	d. u.	12	11
Miskolc—Kassa felé — — —	reggel	8	13
Miskolc—Kassa felé — — —	este	7	17
Szerencs—S.-A.-Ujhely Kassa f	d. u.	4	36
	reggel	5	35
	reggel	5	44
	d. e.	8	09
	d. e.	8	16
H.-Böszörmény	d. u.	11	11
H.-Sz.-Mihály	d. u.	11	20
felé	d. u.	4	41
	d. u.	4	54
	este	7	—
	este	7	07
F.-Abony felé m. á. vasúttól	reggel	4	35
F.-Abony felé vásártérről —	reggel	4	56
O.-Kócs—Polgár felé m. á. v.-tól	d. u.	4	56
O.-Kócs—Polgár felé vásártérről	d. u.	5	16
Derecske—N.-Léta felé — —	reggel	9	35
Derecske—N.-Léta felé — —	d. u.	4	51
Bpestre érkezik:			
A reggel 8 ó. 57 p.-kor ind. gy. v.	d. u.	1	50
A déli 12 ó. 05 p.-kor ind. sz. v.	este	6	40
Az este 10 ó. 31 p.-kor ind. sz. v.	reggel	5	45
A d. u. 4 ó. 46 p.-kor ind. sz. v.	este	9	35
Budapestről Debrecenbe indul:			
A d. u. 12 ó. 4 p.-kor érk. gy. v.	reggel	7	25
A d. u. 3 ó. 29 p.-kor érk. sz. v.	reggel	9	—
Az este 6 ó. 29 p.-kor érk. gy. v.	d. u.	2	35
Az éjjel 2 ó. 24 p.-kor érk. sz. v.	este	7	—
(P.-Ladányig gy. v. átszállással)	este	9	15
Debrecenbe érkezik:			
Budapest felől (sznmélyvonat)	d. u.	8	29
Budapest—Nagyvárad f. gyorsv.	este	6	40
Budapest—Nagyvárad felől —	éjjel	2	24
Budapest—Nagyvárad felől —	d. u.	3	29
Csak P.-Ladánytól — — —	reggel	7	46
Csak Szatmár felől — — —	reggel	8	57
Szatmár—M.-Szegedről — —	d. e.	4	31
Csak M.-Szigetről (gyorsvonat)	d. u.	10	11
Csak M.-Szigetről — — —	este	6	43
Szatmár felől — — — — —	este	8	04
Kassa—Miskolc felől — — —	d. e.	8	19
Kassa—S.-A.-Ujhely—Szerencs	este	11	31
	reggel	7	33
	d. e.	7	40
	este	6	22
	este	6	28
	d. u.	3	29
	d. u.	3	35
F.-Abony felől vásártérre —	d. u.	7	44
F.-Abony felől m. á. vasúthoz	d. u.	7	54
O.-Kócs—Polgár felől vás. tér.	reggel	5	25
O.-Kócs—Polgár felől máv.-hoz	reggel	5	35
Derecske—Nagy-Léta felől —	reggel	7	15
Derecske—Nagy-Léta felől —	d. u.	3	18

ANCELOTTI MULATO az „Arany-bikában“

Előleges jelentés,
Folyó hó 30-án. Pénteken lesz
Angelotti igazgatónő első
fellépte.

Uj: Uj:
Az akaratos asszony“ bohózat.

Hilda és Tilda
párdalosok.

Valamint az összes szerződöttetett
művészek fellépte.

NYAVAJATORÉSII

Ki nyavajatorés, görcs és más ideges állapotba szenved, kérjen iratot. Ingyen és bérmentve kapható a szabad. „Haltu gyógyszerár“ által **Majna-Frankfurt.**

Eladó házhelyek.

Vecsey-Bruckner-féle kegyes alapítvány folytán a debreceni ref. Egyház tulajdonát képező azon földterület, mely a hadházi-ut mentén az Apafy-utca és Ferencz József lovasági laktanya között fekszik, 300 négyszögöles házhelyekké földaraboltatván: e házhelyek mérsékelt áron s igen kedvező részletfizetési feltételek mellett eladók.

Értekezhetni Márton Imre egyházi ügyvédnél Piac-u. 44. sz. alatt.

Debrecen, 1905 április 20.

A debreceni ref. egyház küldöttsége.

Vezérszó: Minden darab szapan a Schicht névvel tisztá és ment káros alkatrészekről.
Jótállás: 25.000 koronát fizet Schicht György cégé. Aussighan bárkinek, a ki bebizonyítja, hogy szappana a „Schicht“ névvel, valamely káros keveréket tartalmaz.

SCHICHT-szappan!

(„Szarvas“ vagy kulcsszappant)

használjuk

kiváló hatású tulajdonsága miatt

előnyös eredménnyel

bármely mosási célra, ugymint:

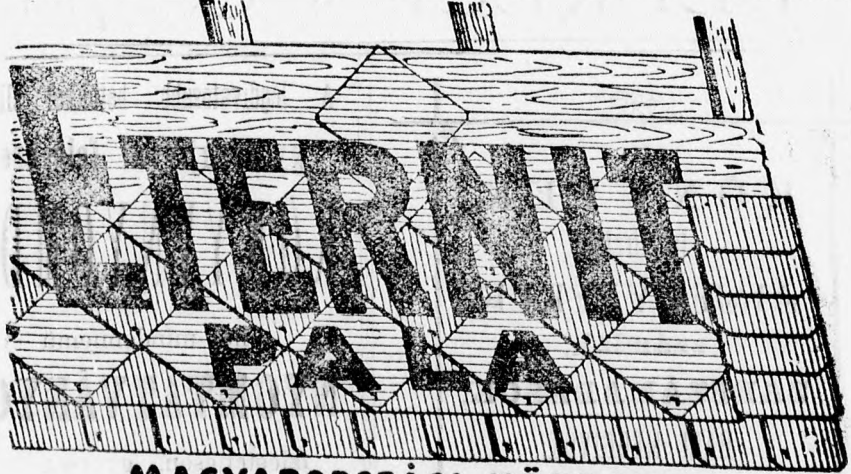
saját használatra
minden ruhaneműnél
és

mindenhez

ami egyáltalában mosva lesz.

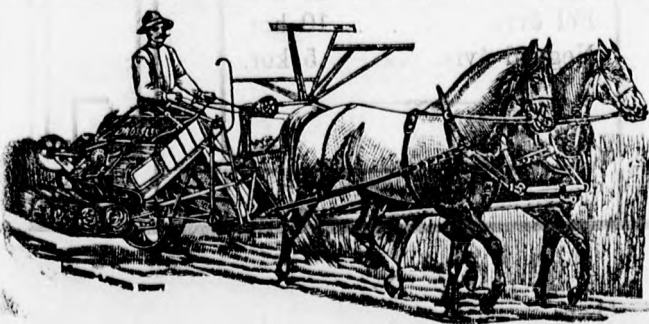
A JELENKOR LEGJOBB TETŐFEDÉSI ANYAGA

MAGYARORSZÁGI KÖZPONT:

ETERNIT MŰVEK HATSCHÉK LAJOS
BUDAPEST-VI, ANDRÁSSY-ÚT 33.

Eladási hely: Lukács Vilmos cégnél, DEBRECEN.

Drössler Károly

cs. és kir. szabadalmazott gazdasági gépgyár Budapest VI, Váci-körút 59. — SZÁLLIT: Magánjárókat, Locomobilokat, teljes Gőzcséplő-készleteket, Gőzekekészleteket, „Milwaukee“ Fűkaszalógépeket, Arató és Kéveköttőgépeket, legujabb szerkezetű „Rákóczy Drill“ vetőgépeket és mindenféle egyéb gazdasági gépet szolid és tartós kivitelben. Árjegyzékkel és árajánlással kívánatra díjmentesen szolgálunk.

Kiadó lakás

mester-utca elején
Bundi-utca 4 sz. alatt egy egészen újonnan épült magas földszintes utcai lakás mely áll felül 4 szoba egy előszoba, alól 2 nagy világos pince szoba, egy sötét pincéből,
Kiadó augusztus 1-től.
Értekezhetni ugyanott.

DONOGÁN ÉS SOMOSSY

Debrecen, Kistemplombazár.

Angol blous zephyrek

Francia batistok

Mosó Grenadinok.

Székely férfi mosó sző-

••••• vetek •••••

Oriási raktára!

Nyilóvirágok, esokrok, koszorúk.

Legbiztosabb és legjobb vetemény és virágmagvakat, gyümölcsfák, díszcserjék, gömbkacafákat és más kertészeti vágó növényzetet csakis

Paczelt János

műkertésznél.

Kossuth-utcai mag- és virágkereskedésében kaphatók

Debrecenben.

Olesó ár és pontos szállítás biztosított.

Legolcsóbb és legjobb sorsjegyek

3% Magyar Jelzálog Hitelbank nyeremény sorsjegyek.

3 huzás évenként: a legközelebbi f. é. június hó 25.

3 főnyeremény évenként 200.000, 100.000, 100.000 kor.

3% évente 6 korona kamat jövedelmezőség.

100 drb.

ily 3%-os magy. jelz. nyer. sorsjegy megvásárlására egy társaságot alakítottunk 50 tag részére, oly formán, hogy minden tag

25 havi 10 frtos részlet befizetése ellenében,

jogot szerez, az időközi esetleges nyereményekre, a teljes befizetések után pedig 2 drb eredeti

3% magy. jelz. nyerem. sorsjegyre illetve nyeremény jegyre.

Csak rövid ideig fogad el előjegyzéseket a

Debreceni Ipar és Kereskedelmi Bank.

LÁSZLÓ JOZSEF

TELEFON 275.

könyvnyomda és könyvkiadóhivatal,

TELEFON 275.

DEBRECEN, Csapó-utca 9. szám.

K Ö N Y V E K.

folyóiratok,

ÁRJEJYZÉKEK.

számlák,

ZÁRSZÁMADÁSOK,

BÁLI MEGHIVÓK,

T Á N C R E N D E K,

FALRAGASZOK,

KÖRLEVELEK,

a legszebb kivitelben.

a „**SZABADSÁG**“

pol. napilap,

kiadóhivatala.

A legdivatosabb betűkkel ellátott,
gyorsrajtóval felszerelt

K Ö N Y V N Y O M D A,

hol mindennemű

NYOMTATVÁNYOK

izlésteljesen, gyorsan és pontosan, a legolcsóbb árak mellett készíttetnek.

H I R D E T É S E K

a

„**SZABADSÁG**“

részére

jutányosan felvétetnek.

A
„**SZABADSÁG**“

a legnagyobb és legelterjedtebb politikai
napilap.

ELŐFIZETESI ÁR:

Helyben:

Egész évre . . . . 12 kor.

Fél évre . . . . . 6 kor.

Negyed évre . . . . 3 kor.

Vidéken:

Egész évre . . . . 20 kor.

Fél évre . . . . . 10 kor.

Negyed évre . . . . 5 kor.